

नोधा गौतमः। इन्द्रः। प्रगाथः - (विषमा बृहती, समा सतोबृहती)

तं वो दस्ममृतीषहं वसोर्मन्दानमन्धसः।

अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनव इन्द्रं गीर्भिर्नवामहे ॥ ८.०८८.०१

तम्- अमुम्। वः- त्वाम्। दस्मम्- दर्शनीयम्। ऋतीषहम्- शत्रुसहनशीलम्। वसोः- शरण्येन।

अन्धसः- रसेन। मन्दानम्- हृष्टम्। स्वसरेषु- गोष्ठेषु। धेनवः। वत्सम्। न- इव। इन्द्रम्। गीर्भिः-

वाग्भिः। नवामहे- स्तुमः ॥१॥

द्युक्षं सुदानुं तविषीभिरावृतं गिरि न पुरुभोजसम्।

क्षुमन्तं वाजं शतिनं सहस्रिणं मक्षू गोमन्तमीमहे ॥ ८.०८८.०२

द्युक्षम्- दीप्तसदनम्। सुदानुम्- शोभनदानम्। तविषीभिः- शक्तिभिः। आवृतम्। पुरुभोजसम्-

बहुभोगदम्। गिरिम्- पर्वतम्। न- इव स्थितम्। क्षुमन्तम्- शब्दयुक्तम्। वाजम्- सद्गतियुक्तम्।

शतिनम्- प्रभूतम्। सहस्रिणम्। मक्षु- क्षिप्रम्। गोमन्तम्- विद्यावन्तम्। ईमहे- याचामहे ॥२॥

न त्वा बृहन्तो अद्रयो वरन्त इन्द्र वीळवः।

यदित्ससि स्तुवते मावते वसु नकिष्टदा मिनाति ते ॥ ८.०८८.०३

इन्द्र- परमेश्वर। त्वा- त्वाम्। बृहन्तः- महान्तः। वीळवः- दृढाः। अद्रयः- जडप्रतीकमेघा गिरयो

वा। न। वरन्ते- वारयन्ति। यत्- यदा। मावते- मद्विधाय। स्तुवते- स्तोत्रे। वसु-

गोसम्पदमुदकसम्पदं वा। रश्मिसम्पदं शक्तिधारासम्पदं वा। दित्ससि- यच्छसि। तदा। तत्-

तद्दानम्। नकिः- न कोपि। ते- त्वदीयम्। मिनाति- हिनस्ति ॥३॥

योद्धासि क्रत्वा शर्वसोत दंसना विश्वा जाताभि मज्मना।

आ त्वायमर्क ऊतये ववर्तति यं गोतमा अजीजनन् ॥ ८.०८८.०४

क्रत्वा- प्रज्ञया । शवसा- बलेन । उत- अपि च । दंसना- दशनिन । मज्मना- चित्तशुद्धया । विश्वा-
सर्वाणि । जाता- जातानि आवरणानि । अभि- अभिभवन् । योद्धा । असि- भवसि । यम् । गोतमा-
अतिशयेन ज्ञानवन्तः । अजीजनन्- उपासनार्थं हृदये कल्पितवन्तः । तं त्वा- त्वाम् । अयम्- एषः ।
अर्कः- मन्त्रः । ऊतये- रक्षायै । आ ववर्तति- आवर्तयति ॥४॥

प्र हि रिरिक्ष ओजसा दिवो अन्तेभ्यस्परि ।

न त्वा विव्याच रज इन्द्र पार्थिवमनु स्वधां ववक्षिथ ॥ ८.०८८.०५

दिवः- द्युलोकस्य । अन्तेभ्यः परि- पर्यन्तेभ्यः । ओजसा- बलेन । प्र- प्रकर्षेण । रिरिक्षे- अतिरिक्तो
भवसि । हि- खलु । इन्द्र- परमेश्वर । त्वा- त्वाम् । पार्थिवम्- भौमः । रजः- लोकः । न । विव्याच-
व्याप्नोति । स्वधाम्- आत्मधारणाम् । अनु- अनुसृत्य । ववक्षिथ- शक्तिं वोढुमिच्छसि ॥५॥

नकिः परिष्टिर्मघवन्मघस्य ते यद्दाशुषे दशस्यसि ।

अस्माकं बोध्युचथस्य चोदिता मंहिष्ठो वाजसातये ॥ ८.०८८.०६

यत्- यदा । दाशुषे- दात्रे । दशस्यसि- यच्छसि । तदा । मघवन्- इन्द्र । ते- तव । मघस्य-
सम्पदः । नकिः- न कोपि । परिष्टिः- परिबाधको भवति । चोदिता- चोदकः सन् । मंहिष्ठः-
अतिशयेन दाता सन् । वाजसातये- सद्गतिलब्धये । अस्माकम्- नः । उचथस्य- मन्त्रम् । बोधि-
बुद्ध्यस्व ॥६॥